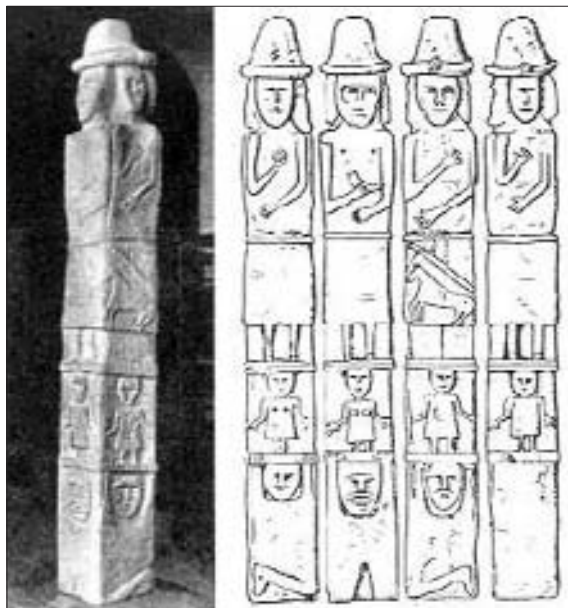

Peisker i Pilar o vjeri »starih Slovjena«

Pilarovo veliko zanimanje za najstariju religijsku povijest Slavena (i Hrvata) došlo je do izražaja u njegovu prijevodu neobjavljenije šire verzije rasprave profesora na češkom Sveučilištu u Pragu dr. Jana Peiskera (1851.-1933.): »Koje su vjere bili stari Sloveni prije krštenja?«. Praški je profesor na temelju svoga multidisciplinarnog istraživanja došao do zaključka da je, kako je to Pilar sažeto izrekao, »staroslovensko paganstvo bilo ne samo dualističko nego upravo zoroastričkog porijekla«. Nakon što je i sam intuitivno došao do uvjerenja da je vjera starih Slavena (i Hrvata) potjecala od velikoga iranskog vjerskog učitelja Zaratuštre («Osnovne misli za jednu hrvatsku etnografiju»), Pilar je uspostavio bliže profesionalne veze s praškim profesorom. Služeći se njegovom znanstvenom metodom Pilar je poduzeo vlastita istraživanja uglavnom u Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini. Otkrivši znatan broj ostataka dualističkih svetišta bio je čvrsto uvjeren da se Peiskerova tvrdnja o »iranskom podrijetlu vjere starih Slovjana« može dostatno potkrijepiti arheološkim i etnografskim nalazima. Pilar je otišao čak i korak dalje. Ponadao se da bi njegovi i Peiskerovi istraživački rezultati mogli biti ona antejska točka koja će omogućiti davanje zadovoljavajućeg odgovora na kompleksno pitanje o nastanku dualističke Crkve bosanske («O dualizmu u vjeri starih Slovjena i o njegovu podrijetlu i značenju»). Tvrdnje češko-hrvatskoga znanstvenog dvojca o zoroastričkom ishodištu vjere starih Slavena (i Hrvata) dočekane su s odobravanjem kod nekih istaknutih hrvatskih intelektualaca (M. pl. Šufflay, J. Horvat). (zm)

Kip četverglavoga dobrog boga Svetovida. U podnožju kipa je lik zloduha Velesa/Volosa (Triglav). Kip je datiran u IX. stoljeće. (Arheološki muzej u Krakovu)

<http://my.opera.com/ancientmacedonia/blog/show.dml/767636>